

10. VĒJŠ, TĀRPS UN STĀDS

„Un Kungs Dievs sūtīja ricinus stādu, lai tas aug pār Jonu, ka ēna kristu viņam uz galvas un paglābtu viņu no grūtuma, un Jona priecājās par šo ricinus stādu ar lielu prieku.” (Jonas 4:6)

ĪSUMĀ

Dievs izmantoja Ninivi kā piemēru citām tautām, parādot, ka viņš ir taisnīgs un žēlsirdīgs Dievs. Jonas piemērs ilustrē Dieva žēlastības pieejamību visiem, ieskaitot pat visiesīkstējušākos skeptiķus un paštaisnos.

JONAS BŪDIŅA

Tas, ka Jonas 4:5 „pajumes” apzīmēšanai lietots tas pats vārds, kas pagaidu celtnēm, ko israēlieši veidoja Lieveņu jeb Būdiņu svētkos, liek domāt, ka tās bija līdzīgas. Būdiņas tika celtas ikgadējo svētku laikā no miršu, palmu, olīvu un citu lapu koku zariem. Praviētis izvēlējās atklātu vietu uz austrumiem no Ninives un uzcēla tur vieglu nojumi, apjuntu ar lapotiem zariem. Lapām sažūstot, aizvien vairāk un vairāk saule cepināja Jonu, liekot viņam justies aizvien sliktāk.

Tad Dievs “sūtīja” stādu, kas izauga neticami ātri un deva Jonam pavēni. Bībelē augs saukts *qiyqayon*; vārds parādās vienīgi šeit. Daudzi pētnieki ir izteikuši domu, ka tas varētu būt bijis kāds no ķirbjaugiem. Bet, līdzīgi kā gadījumā ar milzīgo zivi, visdrīzāk tas bija speciāls Dieva veidojums tieši šim gadījumam. Centieni piemeklēt kādu botānisku sugu, kas varētu būt tik ātraudzīga, un tādējādi pierādīt Jonas grāmatas patiesumu, īstenībā novērš mūsu uzmanību no tās vēsts. Dievs rada augu, lai atbrīvotu Jonu no viņa diskomforta, drūmā garastāvokļa, jeb burtiski “paglābt no ļaunuma/posta”. Ebreju vārds, kas šeit tulkots kā *paglābt*, ir ļoti līdzīgs vārdam *noēnot*.

VĀRDS UN VĒJŠ

Jona sēdēja auga ēnā, piedzīvodams un izbaudīdams mācībstundu par Dieva žēlastību. Lai arī niniviešiem praviētis nebija vēlējis šādu žēlastību, sev viņš to labprāt pieņem. Tad Dievs sūta tārpu un iznīcina augu, kas aizsargā vīru, kurš vēlējās, lai vesela pilsēta un tās ļaudis tiktu iznīcināti. Pēkšņi Jonam vairs nepatīk iznīcināšana, vismaz tad, ja tā kaut kā skar viņu pašu.

Pēc tam “Dievs sūtīja svelošu austrumvēju”. (Jonas 4:8) Tārps “iedūra” augam, tā lapas novīta, un “saule dūra Jonas galvu”. (Jonas 4:7-8) Karstuma dūriens Tuvajos Austrumos bija nopietnas briesmas. Bet ne jau tāpēc Jona pēkšņi tā sadusmojas, ka eksplodē: “Labāk man mirt nekā dzīvot!” (Jonas 4:8).

Dievs atkārtos tos pašus jautājumus, ko uzdeva Jonas 4:4, vēršot tos pret Jonas reakciju uz stāda nokalšanu. (9. p.) Dieva jautājums par Jonas tiesībām dusmoties par stāda nokalšanu ir “gudrs jautājums. Ja atbilde būtu noliedzīga (kā tam vajadzētu būt), Jona līdz ar to atzītu, ka viņam nav tiesību nosodīt Dievu par to, kā viņš rīkojas ar saviem radījumiem. Ja tā būtu apstiprinoša (kāda tā arī bija), tad viņš gribot negribot piekristu Dieva tiesībām darīt ar Ninivi,

ko viņš vēlas, jo Dieva tiesības uz Ninivi ir daudz lielākas par Jonas tiesībām uz stādu.” *James L. Mays, gen. ed., “Jonah”, in Harper’s Bible Commentary (San Francisco: Harper and Row, 1988), p. 729.*

Dievs māca Jonu (un tāpat visus savus ļaudis) ieraudzīt, ka Viņš vēlas glābt ikvienu, un ka cilvēki nedrīkst ierobežot dievišķo žēlastību. Dieva ļaudīm jāmacās mīlēt, kā mīl Dievs.

PIEDZĪVOJUMOS APĢŪSTAMA MĀCĪBA

Dievs norāda, ka Jonam “žēl ricinus stāda”. (10. p.) No vienas puses, tas pretstata Jonas savtīgumu Dieva bezgalīgajai mīlestībai. Praviētis apraud stāda bojāeju, jo tā zaudējums vairo viņa paša diskomfortu. No otras puses, Dievs ar šo piedzīvojumu palīdz Jonam saprast, cik ļoti viņam sāp sirds par niniviešiem. Reizēm Dievs liek mums piedzīvot lietas, kas ļauj mums izjust, lai arī mazākā mērā, sāpes un mīlestību, ko jūt Viņš. Šādi piedzīvojumi mūs tuvina Kungam.

DIEVA BRĪVĪBA GLĀBT

Ņemot vērā to, ka pat Dieva ļaudīm piemīt iedzimta savtība un tie ir grēka aptraipīti, mums nav viegli izprast Kunga bezgalīgās ilgas glābt. Mēs labprāt ļaujam Viņam glābt ļaudis tik ilgi, cik tie atbilst mūsu izpratnes rāmjiem, kuri visbiežāk atspoguļo mūsu, nevis Dieva prasības. Tie, kuri tiecas definēt, kurus Dievs var glābt un kurus nē, šīs tiesājošās attieksmes dēļ paši nevar būt droši par savu glābšanu.

Jona dusmīgi pārmet Dievam nesaudzību pret stādu, un šīs nesaudzības pravietim radītās sekas. Bet Jona pats ir vēl nesaudzīgāks. Dieva rīcība pret Jonu nav vērsta uz viņa pazudināšanu, bet gan uz glābšanu, un caur viņu – neskaitāmu citu glābšanu. Dievs vēlas, lai mēs katrs ieraudzītu savu “Jonas” dabu, un atzītu savu nepieciešamību pēc dievišķā rakstura.

PĀRDOMĀM UN TĀLĀKĀM STUDIJĀM

1. Romiešiem 8:32 teikts, ka Dievs žēlīgi dāvā mums visas lietas. Vai kaut ko mums atņemot – līdzīgi, kā Jonam tika atņemts stāds – arī izpaužas Dieva žēlastība?
2. Jona teorētiski zināja visu par Dieva glābjošo žēlastību, tomēr, nonākot līdz praksei, viņa “taisnās” dusmas aizcirta durvis teorijai. Sašutumā viņš izteica pārmetumu Dieva žēlastībai. Kā izvairīties no mūsu spriedumu un nosodījuma stāšanās ceļā Dieva glābjošajai žēlastībai?
3. Šīs nodarbības virsraksts ir gandrīz komisks: “Vējš, tārps un stāds”. Dievs radoši izlieto pavisam negaidītus uzskates līdzekļus un līdzības, lai mācītu mums par sevi. Kāpēc, jūsuprāt, Dievs lieto līdzības, lai atklātu mums savu raksturu un gribu?
4. Ko darīt, lai tiktu galā ar emocijām, kas kaitē jums un apkārtējiem? Kā Jona tika galā ar savām emocijām? Ko viņam vajadzēja darīt savādāk?

KOPSAVILKUMAM

Kad bokseris Maiks Taisons sašķaidīja savam pretiniekam Evanderam Holifildam aci, kāds jautāja cietušajam: "Vai, jūsuprāt, Taisonam var atļaut turpināt piedalīties sacensībās?" Viņa atbilde bija, ka ikvienam pienākas otrā iespēja. Pēc Holifilda domām, Taisonam vajadzētu dot iespēju turpināt karjeru, neskatoties uz to, ka viņš ir pieļāvis smagu kļūdu, par kuru pienāktos vēl smagāks sods.

Mēs esam aicināti izturēties pret citiem tā, kā Dievs izturas pret mums. "Dievs neizturas pret mums tā, kā ierobežotie cilvēki cits pret citu. Viņa domas ir žēlastības, mīlestības un vismaigākās līdzjūtības domas." (*E. Vaita, Ceļš pie kristus, 53. lpp. (oriģ.)*) Kad Dievs skatās uz mums, Viņš redz mūsu vajadzības, nevis mūsu vainas. Daudzi no mums perina nepatiku un izturas pret ļaudīm tā, it kā tiem nepienāktos piedošana nedz no mums, nedz no Dieva. Iespējams, ka mēs neesam *pelnijuši* piedošanu, bet mums ir *vajadzīga* piedošana. Vēl vairāk, mums ir nepieciešams arī pašiem būt piedodošiem.